

Openbaar lichaam

Noaberkracht Dinkelland Tubbergen

Accountantsverslag 2013

CONCEPT 28 maart 2014

Aan het Algemeen en Dagelijks Bestuur van
Noaberkracht Dinkelland Tubbergen
T.a.v. de heer S.J.F. Waanders
Postbus 11
7590 AA DENEKAMP

Datum
CONCEPT 28 maart 2014

Behandeld door
B. Hofman RA

Ons kenmerk
3113778680-30501-BH

Onderwerp
Accountantsverslag inzake controle jaarrekening 2013

Uw kenmerk

Geacht bestuur,

Wij hebben de jaarrekening 2013 (versie 28 maart 2014) van uw openbaar lichaam, opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur, gecontroleerd.

Wij zijn voornemens bij deze jaarrekening een goedkeurende controleverklaring te verstrekken. Deze controleverklaring en definitief accountantsverslag zullen worden uitgebracht nadat de gemeenteraden van Dinkelland en Tubbergen de jaarstukken van Noaberkracht hebben behandeld.

Dit accountantsverslag bevat onze bevindingen. In de managementsamenvatting zijn de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen weergegeven en is de prioriteit aangegeven van onze aanbevelingen. Deze bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel. Het verslag zelf is een nadere toelichting op deze bevindingen.

Wij vertrouwen hiermee aan uw opdracht te hebben voldaan en zijn graag bereid tot het geven van nadere toelichtingen.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

H.J. Boere RA

Blad 3
28 maart 2014
3113778680-30501-BH

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 De opdracht die u ons hebt verstrekt	4
1.2 Controlenormen	5
1.3 Toleranties	5
1.4 Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd	6
2. Controlebevindingen jaarrekening 2013	6
2.1 Goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening	6
3. Resultaat en vermogen	7
3.1 Programmarekening	7
3.2 Reserves	8
4. Interne beheersing 2013	9
5. Frauderisico	10
6. Controle rechtmatigheid	11

Blad 4

28 maart 2014

3113778680-30501-BH

1. Inleiding

1.1 De opdracht die u ons hebt verstrekt

Wij hebben van u de opdracht gekregen om de jaarrekening 2013 van uw openbaar lichaam te controleren. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring bij de jaarrekening af te geven.

Uw jaarstukken bestaan conform het BBV uit een jaarrekening (programmarekening en balans) en een jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen). Onze controleverklaring wordt afgegeven bij uw jaarrekening. Daarnaast stellen wij vast of het beeld dat wordt gepresenteerd in het jaarverslag niet in strijd is met de jaarrekening.

Gezamenlijke risicoanalyse als basis

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u als organisatie mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en het management van uw organisatie en maakt deel uit van ons pre-auditgesprek. Het doel hiervan is op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving en branche tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen, die als basis voor verdere controlewerkzaamheden zal dienen. Het gaat hierbij om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt de focus op de risico's in de voor de jaarrekening relevante processen. De uitkomsten van deze processen dienen te resulteren in verantwoorde transacties in de jaarrekening.

Interim-controle

Onze risicoanalyse en daarop gebaseerde controleaanpak richten zich niet uitsluitend op de jaarrekening zelf, maar ook op het systeem van interne beheersing. Hoe beter dat systeem functioneert, hoe meer zekerheid er bestaat dat betrouwbare informatie wordt opgeleverd, zowel tussentijds als bij de jaarverantwoording. Omdat deze interne beheersing het gehele jaar goed dient te functioneren, hoeven wij met de aanvang van onze controle niet te wachten totdat de jaarrekening gereed is. Onze controle vindt daarom voor een belangrijk deel reeds in de tweede helft van het boekjaar plaats. Wij onderzoeken tijdens de interim-controle de proces- en programmerisico's, om te bepalen of hierin voldoende beheersmaatregelen (de AO/IB) zijn getroffen. Het product van deze fase van de controle is een managementletter met daarin, wanneer dit aan de orde is, opgenomen verbeterpunten ter verdere optimalisatie van de interne beheersing. De managementletter is op 16 januari 2014 aan uw dagelijks bestuur uitgebracht.

Jaarrekeningcontrole

Bij de jaarrekeningcontrole stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften (het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten, hierna: BBV), of de door u opgestelde jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten

Blad 5

28 maart 2014

3113778680-30501-BH

en lasten als van de activa en passiva en of de baten en lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Ook stellen wij vast of de posten in de jaarrekening adequaat zijn toegelicht. Onze controle houdt niet in dat wij alle posten controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden en/of onrechtmatigheden te ontdekken, rekening houdend met de materialiteitsgrenzen zoals vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden.

Het product van de jaarrekeningcontrole is de controleverklaring bij de jaarrekening en dit voorliggende accountantsverslag. In dit verslag van bevindingen worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die de door u vastgestelde rapportagetoleranties (€ 100.000) overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening door uw bestuur gerapporteerd.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van uw openbaar lichaam. In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle.

1.2 Controlenormen

De controle op het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie van uw openbaar lichaam is in uw Controleverordering ex artikel 213 GW vastgelegd.

Deze controle is nader uitgewerkt in de door uw algemeen bestuur d.d. 29 oktober 2013 vastgestelde Controleprotocol met het daarin opgenomen normenkader rechtmatigheid 2013.

In deze controleopdracht zijn aanwijzingen gegeven voor de uit te voeren accountantscontrole en de daarbij te hanteren controlenormen. Ten aanzien van de rechtmatigheidscontrole is voor wat betreft de interne regelgeving uitgegaan van de minimumvariant (uitsluitend recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen). Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij deze aanwijzingen als uitgangspunt gehanteerd.

1.3 Toleranties

De accountantscontrole is onder meer gebaseerd op risicoanalyses en deelwaarnemingen, waarbij toleranties worden gehanteerd.

Goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten (in de jaarrekening) of onzekerheden (in de controle) aangeeft, die in een jaarrekening mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. Deze tolerantie is bepalend voor het oordeel omtrent de strekking van de af te geven controleverklaring.

Blad 6
28 maart 2014
3113778680-30501-BH

In de door u vastgestelde controlenormen heeft u de in het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden opgenomen minimumeisen ten aanzien van deze goedkeuringstolerantie aangehouden, namelijk:

Goedkeuringstolerantie	Strekking controleverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeel- onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% <3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% <10%	≥ 10%	-

De totale lasten en toevoegingen aan reserves in uw jaarrekening 2013 bedragen € 28,3 miljoen. Op grond van de door u vastgestelde toleranties zal de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet worden aangetast, wanneer de fouten respectievelijk onzekerheden het totaalbedrag van € 283.000 respectievelijk € 849.000 niet overschrijden.

Rapporteringstolerantie

De rapporteringstolerantie is door u vastgesteld op € 100.000. Dat wil zeggen dat wij de door ons geconstateerde fouten of onzekerheden die dat bedrag overschrijden rapporteren in dit verslag van bevindingen.

1.4 Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (het NBA) opgenomen in de "Nadere Voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant" (hierna: NVO) en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de NVO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed. Op basis van onze toetsing aan het 'normenkader' concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij uw organisatie in 2013 voldoende is gewaarborgd.

2. Controlebevindingen jaarrekening 2013

2.1 Goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening

Bij de jaarrekening 2013 van uw openbaar lichaam zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring af te geven voor de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. Deze controleverklaring zal u separaat worden toegezonden. De tekst van deze verklaring zal in uw jaarrekening worden opgenomen.

Blad 7
28 maart 2014
3113778680-30501-BH

Evaluatie fouten en onzekerheden

In de conceptjaarrekening hebben wij enkele getrouwheidsfouten geconstateerd, welke zijn gecorrigeerd. De definitieve jaarrekening bevat geen fouten groter dan € 100.000. Bij onze rechtmatigheidscontrole (zie ook hoofdstuk 6 van dit rapport) hebben wij geen andere fouten geconstateerd. Daarom kunnen wij een goedkeurende verklaring verstrekken terzake van het getrouwe beeld van de jaarrekening en terzake van de rechtmatige totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten, lasten en balansmutaties.

3. Resultaat en vermogen

3.1 Programmarekening

In de verslaggevingsregels voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (BBV) wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via de programmarekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het resultaat vóór bestemming bedraagt € 1.507.000 voordelig. Per saldo is € 458.000 aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijke nog te bestemmen jaarresultaat € 1.049.000 voordelig bedraagt. Van dit resultaat geven wij het volgende overzicht (V = voordelig, N = nadelig):

	Bedragen x € 1.000			
	Werkelijk 2012	Begroot 2013	Werkelijk 2013	
Resultaat voor bestemming		V 458	V 1.507	
Mutaties in reserves, per saldo		N 458	N 458	
Resultaat na bestemming		V 0	V 1.049	

Dit overzicht kent twee resultaten:

- Het resultaat vóór bestemming. Dit is het saldo van de feitelijke baten en lasten, en bedraagt over 2013 € 1.507.000 (voordelig).
- Het resultaat ná bestemming. Dit is het resultaat dat ontstaat nadat de financiële effecten van de in het boekjaar genomen besluiten over de bestemming van resultaten zijn verwerkt. Dit resultaat bedraagt € 1.049.000 (voordelig). Besluitvorming over de bestemming van dit bedrag dient nog plaats te vinden. Dit voordelig resultaat is afzonderlijk in de balans opgenomen onder het eigen vermogen.

Blad 8
28 maart 2014
3113778680-30501-BH

In de toelichting op de programmarekening is een analyse van de afwijking van de resultaten over 2013 ten opzichte van de begroting opgenomen. Daarbij is aangegeven dat van het resultaat over 2013 vóór bestemming tot een bedrag van € 313.000 voordelig (begroot € 53.000 nadelig) en van het resultaat ná bestemming € 146.000 nadelig (begroot € 512.000 nadelig) betrekking heeft op incidentele baten en lasten.

3.2 Reserves

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het resultaat vóór bestemming bedraagt € 1.507.000 voordelig. Per saldo is tussentijds reeds € 458.000 aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijke nog te bestemmen jaarresultaat € 1.049.000 voordelig bedraagt. Dit bedrag is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hierna volgende overzicht hebben wij de mutaties in de reserves schematisch weergegeven (x € 1.000):

Ontwikkeling Eigen Vermogen	2013
Stand van de reserves per 1 januari	0
Tussentijdse resultaatbestemming tijdens boekjaar	458
Nog te bestemmen resultaat bij jaarrekening	1.049
Totaal (=resultaat vóór bestemming)	1.507
Stand per 31 december	1.507

Dit overzicht geeft aan dat de reserves van uw openbaar lichaam in 2013 met een bedrag van per saldo € 1,5 miljoen (het voordelig resultaat vóór bestemming) zijn toegenomen.

Van het eigen vermogen bedraagt het vrij uitkeerbare deel in totaal € 1.049.000, namelijk het resultaat na bestemming. Ten aanzien van de bestemmingsreserve desintegratie- en frictiekosten ad € 458.000 zijn tot dit bedrag claims gelegd voor de komende jaren.

Weerstandsvermogen

De algemene reserve (ultimo 2013 nog nihil), het eventueel vrij uitkeerbare deel van het resultaat 2013 en de in de begroting geraamde post onvoorzien (nihil) vormen de weerstandscapaciteit van uw openbaar lichaam. In de paragraaf weerstandsvermogen van uw jaarverslag is aangegeven dat in 2014 een nota weerstandsvermogen en risicomanagement zal worden opgesteld.

Wij adviseren u daarbij de wenselijke omvang van de algemene reserve te baseren op een systematische risico-inventarisatie met kwantificering van de financiële omvang daarvan.

Blad 9

28 maart 2014

3113778680-30501-BH

4. Interne beheersing 2013

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar 2013 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is in belangrijke mate gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en de interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Onze bevindingen, voortvloeiend uit de interim-controle, zijn aan het dagelijks bestuur gerapporteerd in een managementletter d.d. 16 januari 2014.

In deze managementletter hebben wij de volgende risico's benoemd:

- De afspraken met de gemeenten Dinkelland en Tubbergen over de taakuitvoering zijn nog niet in alle opzichten formeel geregeld
- De wijze waarop wordt omgegaan met het weerstandsvermogen is nog niet geregeld
- Het risicomanagement is niet geformaliseerd, waardoor toetsing en sturing hierop onvoldoende mogelijk is
- Over de uitvoering van de begroting (exploitatie) is geen tussentijdse financiële informatie aan het bestuur verstrekt, waardoor een sturingsinstrument ontbreekt
- De verbijzonderde interne controle is laat gestart en per jaar ultimo nog niet geheel afgerond, waardoor gedurende het jaar de rechtmatigheid van het financiële beheer in formele zin nog niet volledig kon worden vastgesteld. Overigens is bij de tot dusverre uitgevoerde audits geen onrechtmatig handelen vastgesteld
- Er kunnen ongeautoriseerde wijzigingen in het geautomatiseerde systeem plaatsvinden
- De beoogde harmonisatie van de werkprocessen was nog onderhanden, waardoor de beoogde efficiency van en rond deze processen nog niet was gerealiseerd

Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole geven wij de volgende follow-up van de in onze managementletter opgenomen bevindingen:

- Tijdens de jaarrekeningcontrole zijn de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden afgerond, waarbij de rechtmatigheid van het financiële beheer is vastgesteld
- Tijdens de jaarrekeningcontrole zijn door ons aanvullende werkzaamheden verricht om voldoende zekerheid te verkrijgen ten aanzien van enkele processen

5. Frauderisico

Van de accountant wordt op grond van de regels van de Beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening. Ter invulling van deze professioneel-kritische houding zal de accountant een inschatting moeten maken van de frauderisico's, zich een beeld moeten vormen van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen, en te bezien of deze maatregelen effectief zijn.

Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, zal de accountant dit moeten communiceren met, afhankelijk van de aard van de fraude, de direct leidinggevende, de directie en, in sommige gevallen (fraude in de top van de organisatie) en wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, het algemeen bestuur.

Om invulling te geven aan de eerdergenoemde verplichting hebben wij een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met het management van uw organisatie, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken, en op preventieve maatregelen daarbij. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd.

Tegelijkertijd stellen wij vast dat het maken en/of periodiek actualiseren van gerichte frauderisicoanalyses geen zichtbaar onderdeel vormt van de interne beheersingsomgeving. Uw organisatie loopt hiermee het risico dat de interne beheersing kwetsbare plekken bevat die onopgemerkt blijven.

De huidige economische ontwikkelingen kunnen voor organisatie en hun werknemers leiden tot verhoogde prikkels of gelegenheden tot het plegen van of meewerken aan fraude. Gelet op het belang van een risicoanalyse die is toegespitst op de huidige economische ontwikkelingen adviseren wij het proces van periodieke frauderisicoanalyses een vast onderdeel te laten uitmaken van het interne controlesysteem dat erop is gericht bedrijfsrisico's te onderkennen, het belang en de waarschijnlijkheid daarvan in te schatten en het waar nodig daarop toespitsen van de interne beheersing.

Daarnaast hebben wij conform onze beroepsregels zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop waren gericht om het risico van het "omzeilen" van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Tevens hebben wij specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen, controles van schattingen en zijn wij alert geweest op significante en ongebruikelijke transacties.

Geen aanwijzingen dat er sprake is geweest van materiële fraude

Hoewel wij, zoals hiervoor beschreven, een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2013 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Blad 11
28 maart 2014
3113778680-30501-BH

6. Controle rechtmatigheid

Implementatie rechtmatigheid bij Noaberkracht Dinkelland Tubbergen

Rechtmatigheid is een vast onderdeel van uw interne en externe controle en heeft naast de reguliere getrouwheidscontrole betrekking op het begrotingscriterium (boeking binnen het begrote bedrag) en het voorwaardencriterium (naleving van in wet- en regelgeving opgenomen voorwaarden zoals prestaties, termijnen en administratieve verplichtingen).

Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het algemeen bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het algemeen bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Uit de toelichting op de programmarekening blijkt dat er geen overschrijding zijn op de begrote lasten, zodat er geen sprake is van begrotingsonrechtmatigheid.

Voorwaardencriterium

Uw organisatie moet voldoen aan een veelheid van externe en interne wet- en regelgeving, zoals BBV, EU-aanbestedingsregels, Wet Fido en subsidieregeling van zowel Rijk als Provincie. Wij zijn bij onze controle op het voorwaardencriterium uitgegaan van het door u vastgestelde normenkader voor de accountantscontrole. In dit kader merken wij op dat in 2013 enkele opdrachten zijn verstrekt, welke onder het zogenaamde 2B regime vallen en aan het daarvoor ingestelde platform dienen binnen 48 dagen te worden gemeld. Deze melding heeft niet plaatsgevonden. Overigens heeft dit geen gevolgen voor ons rechtmatigheidsoordeel. Wij hebben bij onze controle op het gebied van de externe en intern wet- en regelgeving geen overige onrechtmatigheden aangetroffen.

Noaberkracht Dinkelland Tubbergen heeft rechtmatig gehandeld

Naar aanleiding van onze controle hebben wij geen overige bevindingen ten aanzien van rechtmatigheid die onder uw aandacht dienen te worden gebracht.